

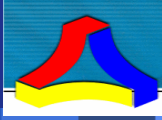
TOBB – Ekonomi ve Teknoloji
Üniversitesi

Uluslar arası İlişkiler Bölümü

Avrasya'da Ekonomik İşbirliği İmkanları: Riskler ve Fırsatların Konsolidasyonu

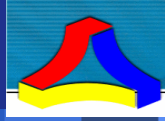
Mustafa Aydın

Ankara, 30 Mayıs 2006

■ Avrasya'da Ekonomik İşbirliği: Riskler ve Fırsatların Konsolidasyonu

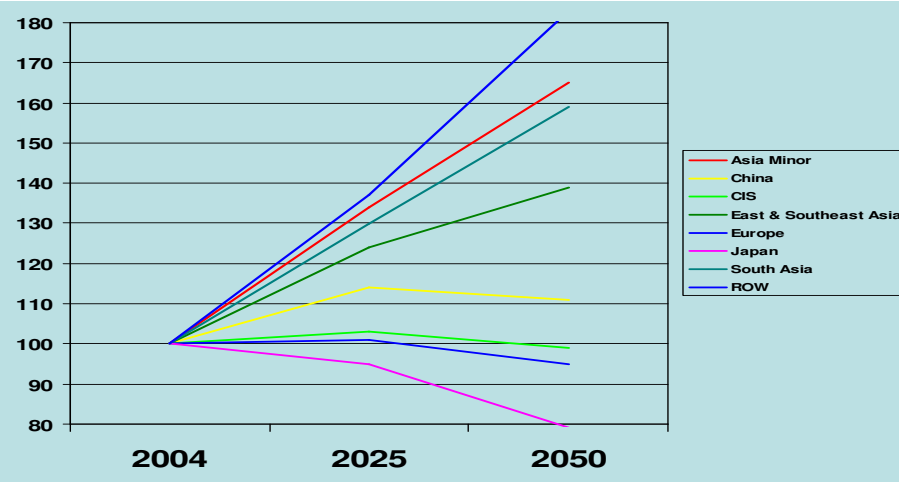
- Avrasya 2050'yi Görebilmek!
- Bir Enerji Devi olarak Avrasya
- Avrasya'da Enerji Harici Ticaret
- Avrasya'da Mevcut İşbirliği Yapıları
- Avrasya Ekonomik İşbirliği Önündeki Risk Alanları

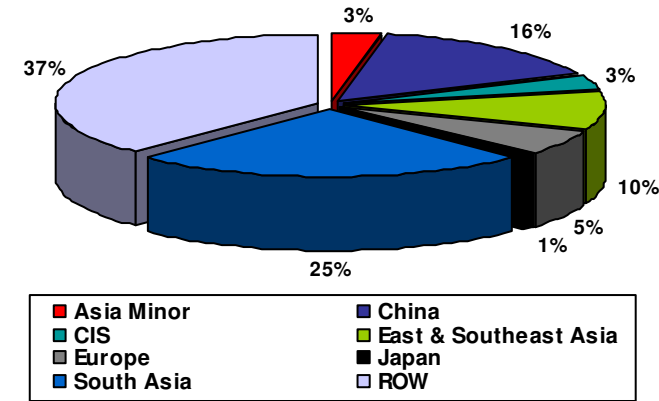
Uyuyan Dev Avrasya'nın Geleceğine Bakış

- 2003 yılında dünya GDP'sinin %50'si Avrasya'dan kaynaklanıyordu...
- Bu rakamın 2050 yılında %60'ın üzerinde olması bekleniyor.

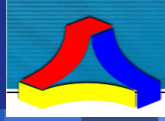
2004-2050 Dünya Nüfus Artışı Projeksiyonu

2050 Yılı Dünya Nüfus Projeksiyonu

- Avrasya'nın nüfus ve işgücü potansiyeli iyi değerlendirilmeli.
- 2050 yılında dünya nüfusunun 2/3'ünden fazlası Avrasya bölgesinde olacak.

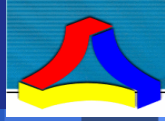
Avrasya'da Ekonomik İşbirliği için İç ve Dış Dinamikler

İç Dinamikler

- Enerji sektöründe bölgesel entegrasyon
- Enerji dışı ticaretin geliştirilmesi
- Ulaşım ve iletişim altyapılarının geliştirilmesi
- Sınır geçişlerinde maliyet arttırıcı kurumsal yolsuzluğun önlenmesi

Dış Dinamikler

- Donmuş İhtilaflar
- Kriz Alanları – Irak ve İran
- Siyasi ve Ekonomik İstikrarsızlık

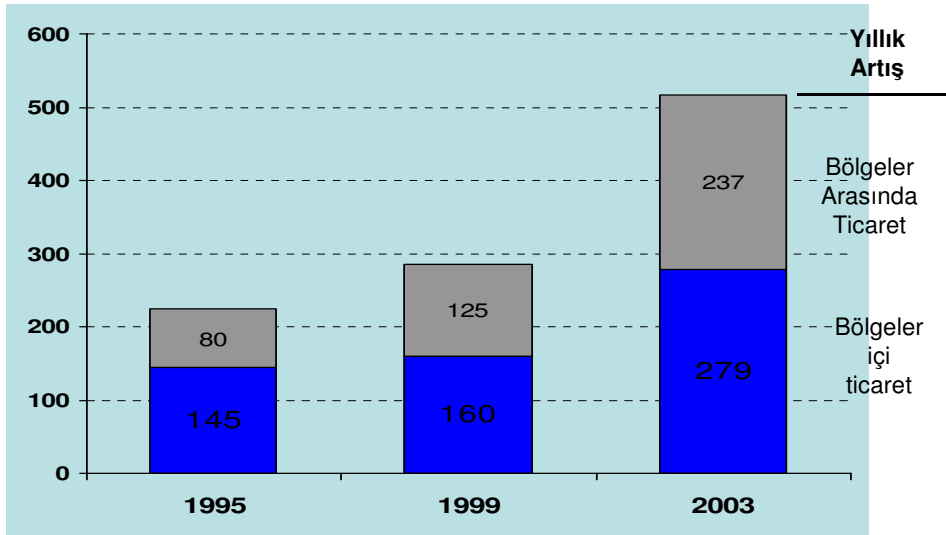

Avrasya'nın Stratejik Enerji Kaynakları

- Avrasya'nın stratejik enerji kaynaklarının kullanımı ekonomik işbirliği için kilit öneme sahip.
 - **Petrol** (dünya rezervlerinin %25'i, dünya petrol üretiminin %36'sı ve dünya petrol tüketiminin %55'i Avrasya'da yapılıyor.)
 - **Doğalgaz** (dünya rezervlerinin %57'si, dünya doğalgaz üretiminin %50'si ve tüketiminin % 57'si)
 - **Elektrik**
- Zengin enerji kaynakları, Avrasya ekonomik işbirliği için hem bir fırsat hem de risk oluşturuyor.
- Büyük enerji projelerinde farklı siyasi tercihler sebebiyle ayrışmalar mevcut
- "Dutch disease" – enerji harici ticaret aynı ikinci planda kalıyor

Avrasya'da Enerji Ticareti ve Yolları

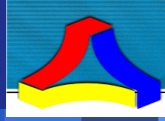
Avrasya içinde ve Avrasya Dışına Yapılan Enerji Ticareti

- 1995 – 2003 yılları arasında; bölgeler arası enerji ticareti üç kat, bölgeler içi enerji ticareti iki kat arttı.
- En büyük ihracat artışı Asya Minor ve BDT'den kaynaklanıyor.
- Diğer bölgeler net enerji ithalâtıcısı konumunda.

Doğu'ya ve Güneye Enerji Akışları

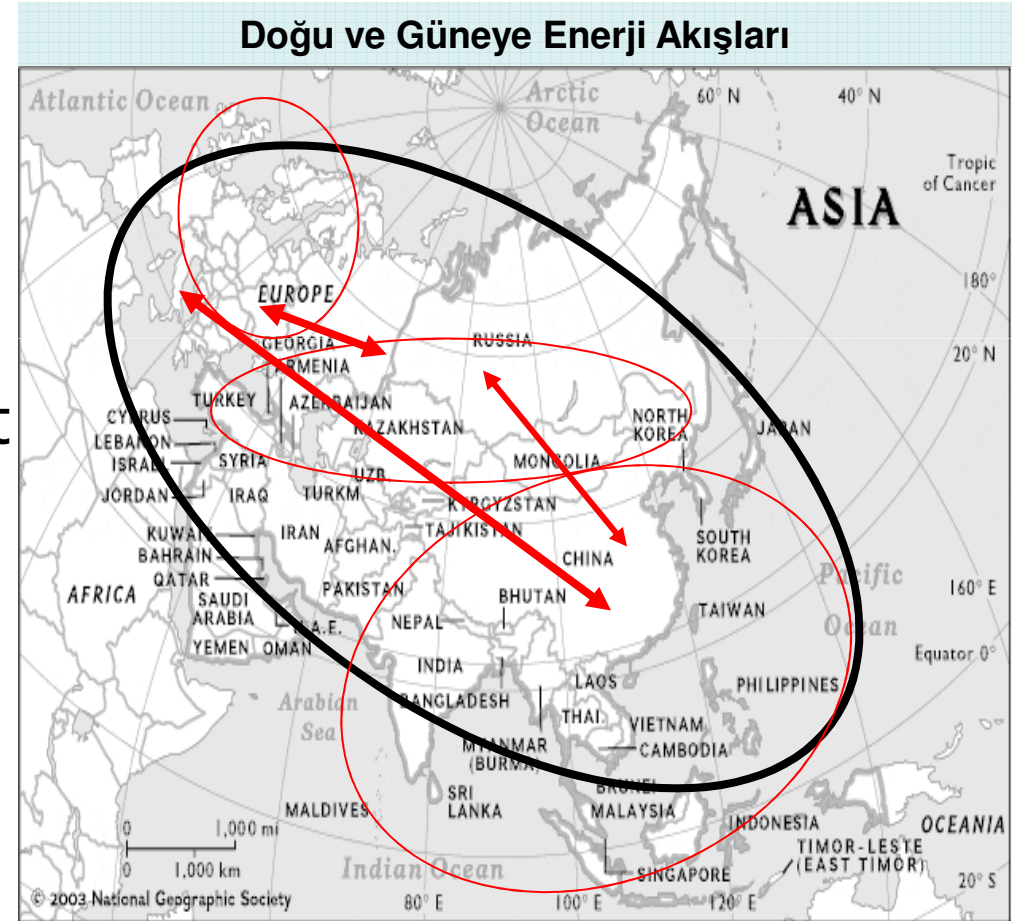
Avrasya Ekonomik İşbirliği için Bir Öncelik Alanı: **Enerji Sektörünün Entegrasyonu**

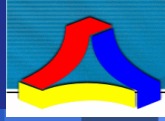
- Avrasya ekonomik işbirliğinin en önemli aşaması enerji piyasalarının entegrasyonu
- Enerji sistemlerinin bölgesel entegrasyonu için yapılması gerekenler:
 - Enerji arz sistemlerinin sınır ötesi entegrasyonu
 - Piyasa reformlarında daha pragmatik bir yaklaşım
 - Bölgesel düzeydeki enerji piyasası düzenlemeleri

Avrasya'da Enerji Harici Ticaret

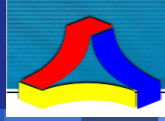
- Enerji harici ticaretin gelişmesi Avrasya'da özel sektör gelişimi için kilit öneme sahip
- Bölgede, enerji harici ticaret Çin'in Dünya Ticaret Örgütü üyeliği (2001) sonrası büyük bir ivme kazandı.
- BDT'nin DTÖ üyeliği kurumsal kazanımlara dönüştürülmeli.

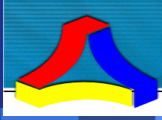
Avrasya'da Enerji Harici Ticaret

- Uyumsuz ticaret politikaları ticaretin artmasına engel oluyor.
 - Bölgesel ve ikili ticaret anlaşmalarının yarattığı karışıklık – Spagetti Bowls
- Ulaşım altyapıları
 - Özellikle denize erişimi olmayan BDT ülkeleri için kara ve demiryolu altyapılarının geliştirilmesi son derece önemli.
 - Havayolu ulaşımında artış var ama halen yetersiz seviyede
- Sınır Geçiş Sorunları
 - Kurumsal yolsuzluk sebebiyle artan sınır maliyetleri

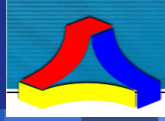
Avrasya'da Bölgesel Ekonomik İşbirliği için Mevcut Yapılar

- Avrasya'da mevcut bölgesel ekonomik işbirliği arayışları için politika araçları:
 - AB Genişlemesi ve Komşuluk Politikası
 - BDT arasında kurulan bölgesel organizasyonlar
 - Çin liderliğinde Şangay İşbirliği Örgütü – Orta Asya İşbirliği Örgütü
 - Asya Pasifik Ekonomik İşbirliği Örgütü, Güney Asya Bölgesel İşbirliği Örgütü, Ekonomik İşbirliği Örgütü

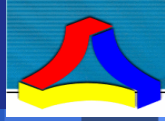
Türkiye

- Avrasya ekonomik entegrasyonunda Türkiye'nin siyasi ve ekonomik çıkarı var
 - Enerji, ticaret, ihale, altyapı yatırımı
- Müdahil alanları
 - Özel sektör tecrübesi
 - Know-how transferi
 - Ticari yatırımlar, büyük ihaleler
 - Bölgesel işbirliklerinin desteklenmesi

Ekonomik İşbirliği önünde Risk Alanları

- Orta Asya, Güney Kafkaslar, Afganistan, Keşmir gibi stratejik koridorlarda siyasi ve ekonomik istikrarsızlık riski
- “Donmuş ihtilaflar”:
- Kriz Alanları: Irak ve İran

teşekkürler

Sorular ve öneriler için: maydin@etu.edu.tr